

Asia: VN/25665/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomiot koskien kansalaisneuvontaa:

Mela pitää hyvänä ehdotusta siitä, että Digi- ja väestötietoviraston digitaalisten palvelujen käyttäjätukea vahvistetaan ottaen huomioon ahallitusohjelman digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen tähtäävät kirjaukset.

2. Huomiot koskien palveluväylän käyttövelvollisuuden poistamista:

Lakiehdotuksessa ehdotetaan poistettavaksi velvollisuus käyttää palveluväylää. Palveluväylä on tukipalvelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tiedonvälityskanava, jonka avulla käyttäjäorganisaatiot voivat siirtää ja luovuttaa tietovarantoihinsa sisältyviä tietoja ja tarjota asiointipalveluja. Palveluväylä on jo pitkään toiminut eri organisaatioille väylänä huolehtia toisten organisaatioiden tarjoamia palveluja ja tietovarantoja sekä tarjota omia palvelujaan muiden käyttöön. Palveluväylän avulla viranomaiset pytyvät hyödyntämään esimerkiksi väestötietojärjestelmään rekisteröityjä ajantasaisia henkilötietoja. Palveluväylään liittyneiden organisaatioiden lukumäärä on vuonna 2024 jo yli 400. Esityksessä ehdotetaan, että palveluväylä olisi jatkossa vapaaehtoinen tukipalvelu myös sellaisille viranomaisille, joilla tällä hetkellä on velvollisuus käyttää sitä. Niillä julkista hallintotehtävää hoitavilla tahoilla, joilla ei ole ollut velvollisuutta käyttää palveluväylää, olisi jatkossakin oikeus käyttää palveluväylää. Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) on julkista hallintotehtävää hoitava taho, jolla on ollut oikeus käyttää tukipalvelulaissa tarkoitettua palveluväylää. Vaikka velvoittavuuden poistamisen taustalla on se, ettei palveluväylä ole ollut kaikissa tilanteissa paras mahdollinen ratkaisu viranomaisille tiedonsiirtoväylänä, on kuitenkin edelleen tärkeä ylläpitää ja kehittää tätä olemassa olevaa palveluväylää sekä edelleen ohjata mahdollisimman paljon eri tahoja käyttämään sitä. Tälle palveluväylälle on edelleen tarvetta keskeisenä yhteisenä valtakunnallisena palveluväylänä.

3. Huomiot eräiden tukipalveluiden maksullisuutta koskevan sääntelyn muuttamisen suhteen:

Esityksen mukaan tukipalvelujen kustannuksia ja niistä perittäviä maksuja koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että DVV voisi jättää maksun perimättä eräiltä viranomaisilta, valtioelimiltä ja julkista hallintotehtävää hoitavilta luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun ja asiointivaltuuspalvelun käytöstä. Lakiesityksen perustelujen mukaan maksu voitaisiin jättää perimättä valtiovarainministeriön asetuksessa tarkemmin määritellyiltä julkista hallintotehtävää hoitavilta, joiden toiminta merkittävässä määrin rahoitetaan joko suoraan tai välillisesti valtion varoista. Maatalousyrittäjien eläkelaitos on lakiesityksen perusteluissa mainittu tahona, jolta alettaisiin periä maksua. Tältä osin toteamme, että Maatalousyrittäjien eläkelaitos toimeenpanee useita eri maatalousyrittäjien ja apurahansaajien ansioperusteiseen sosiaaliturvaan liittyviä etuusjärjestelmiä. Maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmä, luopumiseläkejärjestelmä sekä erilaiset maatalouden lomitusjärjestelmät rahoitetaan täysin valtion varoista samoin kuin em. järjestelmien hoitamisesta aiheutuvat hallintokustannukset. Maatalousyrittäjien työeläke- ja työtapaturmajärjestelmässä vakuutetut osallistuvat järjestelmän rahoitukseen, mutta näissäkin järjestelmissä valtion rahoituksen osuus on huomattava. Kokonaisuudessaan Melan toimintaa rahoitetaan merkittävässä määrin valtion toimesta (yhteensä yli 80 %) ja tämän vuoksi Mela katsoo, että sen kuului olla taho, jolta ei peritä maksua tunnistuspalvelun ja asiointivaltuuspalvelun käytöstä.

Backman Heli
Maatalousyrittäjien eläkelaitos

Lilius Sonja
Maatalousyrittäjien eläkelaitos